

VASILE POP

TAINA UNITĂȚII BISERICII

SEMĂNĂTORUL
Editura online - septembrie 2010

Taina unității Bisericii

Student:
Vasile Pop

Preliminarii

Credem *întru una, sfântă, catolică* (sobornicească) *și apostolică Biserică*

Πιστεύομεν εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν

Acest articol IX din Simbolul de credință, alcătuit în cadrul celor 2 Sinoade Ecumenice de la Niceea 325 și Constantinopol 381, dă mărtirie despre credința noastră în Biserică și exprimă totodată și caracteristicile/ însușirile esențiale ale acesteia, adică unitatea, sfințenia, katolicitatea și apostolicitatea.

Tema acestei lucrări este unitatea, prima însușire a Bisericii. Aceasta este o problematică destul de dificilă, având în vedere multitudinea de aspecte sub forma cărora a fost și este înțeleasă unitatea Bisericii. În această lucrare am abordat câteva aspecte al unității pe care încerc să le expun cât mai clar, însă unitatea este un dar de la Dumnezeu, și nu ceva creat de noi oamenii, de aceea nu-mi propun, și nici nu pot, să elucidez marea Taină a Unității Bisericii.

Pentru ca să putem vorbi de unitatea Bisericii, trebuie mai întâi să știm ce este Biserica, ce reprezintă ea, mai exact, să definim Biserica. Însă după cum bine știm nu există o definiție completă a Bisericii, care să exprime tot ce este Biserica și ce cuprinde ea, deoarece Biserica este o *Taină*, după cum spune Boris Bobrinsky în tratatul său de eclesiologie pe care l-a și intitulat Taina Bisericii, de aceea când încercăm să definim Biserica, definim doar anumite aspecte ale ei, care spun ceva despre Biserică dar nu totul. Cea mai potrivită și cea

mai sugestivă definiție a Bisericii este cea dată de Sfântul Apostol Pavel, aceea de “Trup al lui Hristos”, identificat cu adunarea euharistică.

Acest cuvânt “*μία*” din art. IX nu e doar un simplu numeral, căci dacă ne uităm mai bine observăm că exprimă unitatea deplină nu numai în articolul IX din, ci este evidentă în întreg conținutul Simbolului de credință, căci credem *întru unul Dumnezeu, întru unul Domn Iisus Hristos* Care e Unul-Născut, credem în Duhul Sfânt, într-o Biserică *una*, sfântă etc și mărturisim *un Botez*, în aceasta constă unitatea. Unitatea Bisericii este marcată de Euharistie, care face ca toți membrii Bisericii să fie egali și să formeze Trupul unic al lui Hristos., Care este și principiul unității eclesiale.

Întruparea Mântuitorului- Darul Unității

Unitatea Bisericii corespunde planului cel dintâi al Creatorului. Omul avea în sine principiul unității, și pe lângă comuniunea cu Dumnezeu, el era chemat să unifice întreaga creație și să o supună. Însă din cauza căderii protopărinților, păcatul a amânat acest plan al lui Dumnezeu și a adus în lume dezbinarea și moartea. Dar Dumnezeu, din marea Sa iubire și milostivire și-a îndreptat Providența Sa spre reunificarea multiplului și restaurarea naturii umane căzute. Aceasta a avut loc prin Întruparea Fiului Său, Care a adus natura umană la unitatea originară.

Întruparea Fiului lui Dumnezeu e actul de instituire a Bisericii, descoperă în Istorie adevărul despre Dumnezeu întrupat și adevărul despre om, modul comun de existență al lui Dumnezeu și al omului în Persoana teandrică a lui Hristos.

Întruparea Cuvântului nu reprezintă pentru Biserică numai un fapt istoric și supranatural, ci “înomenirea” lui Dumnezeu este un dar al vieții, e puțința omului de a-și realiza viața în plinătatea ei ființială, iar această realizare (mântuirea) e posibilă datorită unității Bisericii. În Biserică există unitatea ca dar de la Dumnezeu, accesibil odată cu întruparea lui Hristos, în acest context Părintele Dumitru Stăniloae sublinează faptul că Dumnezeu realizează *unitatea intimă a tuturor* în/prin Hristos. Sfântul Nicodim Aghioritul distinge trei moduri de unire¹ sau comuniune: -**după ființă**, specific Persoanelor divine; **după lucrare**, propriu unirii lui Dumnezeu cu oamenii înainte de Întrupare și **cel după ipostas**, care este de fapt unirea naturii dumnezeiești cu cea omenească în Ipostasul lui Hristos. Prin cel de-

¹ Vezi Pr. Dumitru Stăniloae, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, vol.2, Ed. EIMBOR, București, 2003, p. 47

al treilea mod se realizează unirea deplină sau *maximală* a lui Dumnezeu cu noi oamenii căci “existența în Hristos este sinonimă cu realizarea umană, constituie un mers de la *dupa chip* la *Chip* sau de la existența iconică la cea reală, asemanarea cu Dumnezeu fiind înțeleasă ca taină a *îndumnezeirii*, taina unirii cu Dumnezeu în Hristos²”.

Mântuitorul unește în Persoana Sa firea dumnezeiască și cea umană, asta înseamnă că dumnezeirea și omenitatea au în Hristos un mod comun de existență și acest mod este unitatea. Unirea celor 2 firi în Hristos nu este ceva abstract, ci ea ni se descoperă ca mod de existență și posibilitate a vieții, ca putere de a învinge moartea și infirmitatea existenței noastre și aceasta este posibil deoarece “Hristos ia trup omenesc, acel trup care, după cădere, exista doar fragmentat în individualități, Îl ia și-l transformă în **trupul comuniunii**, oferindu-i posibilitatea de a se autodepăși și de a se jertfi pe sine³”. Însă această autodepășire nu se produce în chip magic sau automat, deoarece existența umană nu este scutită de trupul individual, supus păcatului și eșecului, dar acum păcatul și eșecul pot fi asumate într-un nou mod de existență și pot deveni prilej de comuniune cu Dumnezeu. Dar cum se poate întâmpla acest lucru? Se poate prin recunoașterea păcatelor și asumarea lor în Hristos, și prin **metanoia**⁴, care este “prima înviere a omului, Preludiul Marelui Sabat, întâlnirea cu Dumnezeu în infernul eșecului și păcatului omului, primul Har și prima experiență a unității⁵”.

Înomenirea Logosului reprezintă realitatea istorică și concretă a kenozei lui Hristos, oferă omului posibilitatea de a racorda trăirea sa la modul ipostatic de existență, la existența “după fire” și “după adevăr”, de aceea și evenimentul existențial al unității eclesiale nu este altul decât această rezonanță între trăirea omului și kenoza lui Hristos, datorită căreia noi “devenim frați ai Unuia-Născut, suntem trupul Său și ne unim cu El...pe acestea toate Pavel le-a numit *har peste har*” spune Sfântul Ioan Gură de Aur (Omilia 10, 2 la Epistola către Romani). Prin întruparea Sa ca om Mântuitorul Hristos ne-a făcut accesibilă comuniunea cu Sine ca Dumnezeu, dar mai bine zis cu întreaga Sfântă Treime, și astfel unitatea Bisericii este un reflex al unității Sfintei Treimi.

Iisus este Cuvântul lui Dumnezeu (In 1, 1) *Care a ieșit de la Tatăl și a venit în lume* (In 16, 28), a venit să-I unească pe oameni nu doar printr-o simplă coexistență pașnică, ci să-I unească cu Tatăl Său și Tatăl nostru, Hristos a adus nașterea din nou și o unitate nouă,

² Pr. Ioan C. Tesu, *Omul Taină Teologică*, Ed. Christiana, Bucuresti, 2002, p. 163

³ Christos Yannaras, *Adevărul și Unitatea Bisericii*, traducere din lb. greacă de Ierom. Ignatie Trif și Ionuț D. Uliniuc, Ed. Sofia, București, 2009, p. 37

⁴ Lb. greacă, etimologic înseamnă “schimbarea minții”

⁵ Ch. Yannaras. *op. cit.* p. 39

treimică **pentru ca toți să fie una** (In 17, 21). Unitatea este un dar de la Dumnezeu, ea nu e proprietatea noastră, iar pe lângă faptul că Hristos a adus-o El Se și roagă pentru unitate, există în Scriptură 3 locuri/versete care relevă acest fapt: In 16, 10 “*Am și alte oi care nu sunt din staulul acesta. □i pe acelea trebuie să le aduc, și vor auzi glasul Meu și va fi o turmă și-un păstor...* aici El S-a rugat pentru cei ce erau în afara Bisericii și a unității ei. Apoi al doilea loc este In 17, 1 “*Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău, în care Mi i-ai dat, ca să fie una precum suntem și Noi.*” Iar al treilea este In 17, 21 “*Ca toți să fie una, după cum Tu Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în noi să fie una...*” .

Începând cu Întruparea, fiecare act/etapă a lucrării mântuitoare a lui Hristos e decisiv pentru existența însăși a Bisericii căci “prin întruparea Sa, în unirea nupțială cu umanitatea, Hristos poartă în El Biserica.”⁶ Pe lângă acestea Mântuitorul mai spune despre Biserică “*porțile iadului nu o vor birui*”(Mt 16, 18) asta înseamnă că Biserica este menținută în unitate și făgăduințele Sale sunt valabile până la sfârșitul timpului.

Rezumând cele spuse până acum, putem observa rolul covârșitor și definitoriu al Întrupării Mântuitorului Iisus Hristos și totodată putem numi acest act al iconomiei mântuirii un dar al unității (eclesiale), însă totul s-a făcut după *sfatul treimic* și ca rezultat al iubirii treimice. Iar în ce privește Duhul Sfânt, Acesta nu e un agent secundar al lucrării mântuitoare, ci e prezent în fiecare moment după *modul* care Îi este propriu. După Învierea Sa, Hristos deschide calea pentru darul Duhului Sfânt, așadar “Biserica este definită simultan, prin lucrarea lui Hristos și prin prezența Duhului Sfânt, ambele constituind *cele două mâini ale Tatălui*⁷”, astfel unitatea primită ca dar “devine” și **unitatea Duhului**.

Unitatea Bisericii

Înainte de a intra în probleme legate de unitate ca însușire a Bisericii, trebuie făcute câteva precizări legate de Biserică.

Biserica este Trupul lui Hristos, și totodată ea este miracolul unirii dintre ființa creată și Cel necreat, adică Dumnezeu. Biserica -după cum spune L. Uspensky- este rodul a două miracole⁸: Întruparea Fiului lui Dumnezeu și Pogorârea Sfântului Duh. Același mare teolog

⁶ Pr. Boris Bobrinskoy, *Taina Bisericii*, Ed. Reîntregirea, Alba-Iulia 2004, p. 74, aici Pr. B. Bobrinskoy preia această referință din studiul *Întruparea lui Dumnezeu ca temelie a Bisericii* (cap. 4) al Pr. Serghei Bulgakov

⁷ *Ibidem*, p.75

⁸ Vezi Leonid Uspensky, *Spre unitate?*, traducere Vasile Manea, Ed. Patmos, Cluj-Napoca 2005, p. 26

mai subliniază că Biserica este singulară și unică în genul ei deoarece ea este o asemănare a Preasfintei Treimi, asemănare în care *multiplul devine unul*.

Unitatea, însușirea cea mai importantă a Bisericii, este conținută în expresia *ekklesia*⁹, care îi cheamă și îi adună pe toți oamenii laolaltă în același Hristos. Biserica se numește **una** pentru că ea singură este sfântă¹⁰, pentru că ea aparține întregii lumi și sfințește întreaga omenire și, nu în ultimul rând, pentru că ființa ei constă în armonia și unitatea duhului și a vieții tuturor membrilor săi. Unitatea este acolo unde este Hristos, de aceea pentru a dobândi această unitate “trebuie să ne *înradăcinăm* în Hristos, Care este Cuvântul lui Dumnezeu devenit accesibil nouă prin Întrupare, ca să ne readune pe toți în unitatea Sa”¹¹.

E important de precizat că unitatea Bisericii nu e o unitate de ordin instituțional și nici sfărâmată în indivizi cu credințe deosebite, nu e o reușită în plan intelectual sau organizatoric, ci este dintru început un fapt existențial, mai exact o unitate de viață ontologic-pnevmatică în Hristos și în Duhul cel Sfânt căci, după cum spune Ch. Yannaras, *unitatea Bisericii este Harharismă* a lui Dumnezeu pentru oameni și i se dăruiește omului la fel cum i se dăruiește viața în fiecare clipă, unitatea este posibilitatea ca omul să participe la viața lui Dumnezeu. Unitatea în Biserica Ortodoxă nu este înțeleasă ca o simplă conducere administrativă și o realizare umană, ci -după cum am afirmat și mai sus- e înțeleasă ca un har și o plinătate a vieții celei noi.

Unitatea Bisericii este calitatea ei de a fi *unică și unitară*. E **unică** în ființă deoarece reprezintă ființa și unitatea de viață a Sfintei Treimi. Biserica, Trup al lui Hristos extins în umanitate, prin Duhul Sfânt, în timp și spațiu, este mediul în care se află prezentă și acționează direct Sfânta Treime, iar comuniunea de iubire dintre membrii Bisericii își are izvorul nesecat în Taina iubirii și vieții de comuniune mai presus de fire, ce există în sânul Sfintei Treimi, iar temeiul principal al Bisericii nu trebuie căutat prin speculații prăpăstioase într-o realitate divină externă și deosebită de Persoanele Treimice, ci în însăși taina vieții comune a Persoanelor divine. Toate decurg și purced din cunoașterea Sfintei Treimi și se *ivesc* din viața Tatălui și a Fiului și a Duhului Sfânt căci “toate împreună-liturghisesc în mod treimic, cântând pe limba lor proprie cântarea întreit-sfântă și orice lucru e luminat de Harul

⁹ Din lb. greacă, etimologic înseamnă sinaxă, adunare, un eveniment generator de comuniune și unitate între oameni

¹⁰ Observăm din această afirmație că deși unitatea este însușirea esențială a Bisericii, cele 4 însușiri sau dimensiuni ale Bisericii sunt strâns unite între ele și nu poate exista una fără celelalte 3, vezi **Pr. Prof. D. Stăniloae**, *op. cit.*, p.263 și **Alexis Homiakov**, *Biserica este una*, Ed. Patmos, Cluj-Napoca 2008, p. 21

¹¹ **Pr. Prof. D. Stăniloae**, *op. cit.*, p.264

treimic¹²”. *Biserica are misiunea de a da mărturia unității și aceasta pentru că în ea Dumnezeu nu este cunoscut ca un simplu Monarh, ci ca o comuniune desăvârșită a Trei Persoane. Dumnezeu nu a creat o Biserică unită (din mai multe componente) ci unică deoarece El a creat-o după chipul Său, iar ceea ce există din veșnicie și se petrece în relațiile celor Trei Persoane se face accesibil oamenilor -prin har- în Biserică.*

Prezența și acțiunea Persoanelor Sfintei Treimi în Biserică se vede prin aceea că Fiul lui Dumnezeu, Logosul S-a întrupat, *a ieșit de la Tatăl ca să vină în lume* (In 16, 28) în special pentru ca să-I unească pe oameni și să Îi mântuiască în/prin Biserică, în care El aduce o unitate nouă treimică și a crează *mica turmă* (Lc 12, 32) a celor 12, dar Cuvântul spune că *iarăși lasă lumea și Se duce la Tatăl*, și aceasta pentru ca să ne trimită pe Duhul, căci după cum Tatăl Îl trimite pe Fiul, tot așa și Fiul Îl trimite pe Mângâitorul, care prin Pogorârea Sa la Cincizecime întemeiază în mod văzut Biserica, “la Rusalii apărea în lume o existență nouă, după imaginea Preasfintei Treimi Celei nedespărțite și neamestecate: Biserica, un organism fără precedent, care poartă în sine o unitate ce până atunci era străină și necunoscută lumii.¹³”

Hristos a venit să Se dea pe Sine Însuși, își pune viața Sa pentru oile Sale și ne dă Trupul și Sângele Său pentru păstrarea unității “*luați mâncăți Trupul Meu...*” (I Co 11, 24), dar pe lângă Trupul Său Hristos a venit să ne dea și pe Duhul Său “*luați Duh Sfânt*” (In 20, 22). Prin acest “luați” de la I Co 11, 24 și In 20, 22 Mântuitorul Hristos arată Apostolilor că actul de a mânca și a bea Trupul și Sângele Său, cât și primirea Duhului Sfânt sunt acțiunile de susținere a unității Bisericii, a comuniunii eclesiale. Prin Duhul Său El îi sfințește pe cei 12 Apostoli și prin aceasta aduce în lume un mod de existență mai presus de lume.

Am afirmat mai sus că Biserica e unică în ființă pentru că reprezintă unitatea de viață a Persoanelor treimice “unul este centrul și obârșia lumii, văzute și nevăzute. Unul este modul adevăratei unități și existențe: modul de viață al Sfintei Treimi¹⁴”. Mântuitorul Se roagă pentru această *turmă mică* dar mai ales pentru unitatea credincioșilor turmei, pentru ca treimicul “după cum” să poată împărăți pe pământ precum este în cer “*Ca toți să fie una, după cum Tu Părinte în Mine și Eu în Tine, ca și ei să fie una întru Noi*” (In 17, 21).

Biserica există și are unitatea treimică pentru care Se roagă Hristos și astfel dă și mărturie pentru aceasta, dar “mărturia ei nu este un mesaj fără legătură cu viața ei, ci este întreaga articulare a existenței sale de un cu totul alt mod dictat și sfințit de treimicul «*după*

¹² **Arhim. Vasilios Gondikakis**, *Intrarea în Împărăție*, traducere Pr. Ioan Ică și Protos. Paisie, Ed. Diesis, Sibiu 2007, p. 15

¹³ **Leonid Uspensky**, *op. cit.*, p. 34

¹⁴ **Arhim. Vasilios Gondikakis**, *op. cit.*, p. 49

cum»¹⁵. Pentru că e unită “*după cum*” e unită Sfânta Treime, Biserica are un mod de existență *kenotic*, devenind astfel o arătare vie a lui Dumnezeu, o teofanie în lume și în istorie. Mireasa lui Hristos -Biserica- spune asemenea Sfântului Apostol Pavel că nu mai trăiește ea singură, ci Sfânta Treime trăiește în ea¹⁶, astfel unitatea Bisericii la modul treimic o face în stare să devină părtașă în mod organic la viața dumnezeiască și fericită. Dacă vedem Biserica, vedem Sfânta Treime “această vedere este Raiul, arvuna vieții viitoare și a Împărăției. E o vedere descoperită celui botezat în numele Sfintei Treimi¹⁷”. Sfânta Treime ne unește pe toți în Trupul lui Hristos, însă “unirea tuturor” pentru care se roagă Biserica, nu trebuie înțeleasă ca o asamblare a unor fragmente de comunități creștine, ci ca o extindere a unității treimice, ca o ierurgie treimică (lucrarea sfântă a Treimi în lume). Așadar, taina unității, așa cum o înțelege și o trăiește Biserica, este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, prin care suntem uniți ca printr-o putere unificatoare, și spune Sfântul Dionisie Areopagitul că suntem adunați împreună într-o unime deiformă și într-o unire ce imită pe Dumnezeu. Hristos și Duhul Sfânt, uniți perihoretic între ei cu Tatăl, împărtășesc continuu Bisericii viață din viața comunitară a Sfintei Treimi, sursa și modelul suprem al comuniunii. Astfel, Biserica trăiește în oceanul de iubire dintre Persoanele Sfintei Treimi. Așa cum nu se pot despărți Cele Trei Persoane din unitatea lor iubitoare, așa nu se pot despărți nici Biserica de Dumnezeu.

Pe lângă calitatea de *unică*, Biserica mai este și **unitară** în viața ei interioară, adică viața de comuniune a credincioșilor în același Trup tainic al lui Hristos. Biserica este viața nouă a Duhului, fiind înfățișată ca o unitate de nenumărate membre coexistând în iubire și formând Trupul lui Hristos, însuflețit de Duhul Sfânt, nu e o simplă conviețuire a unor supuși, sub o conducere autoritară, ci e o unitate de viață nouă, primită de la Hristos, mai exact e viață duhovnicească bazată pe libertate lăuntrică și iubire reciprocă.

Plecând de la afirmația că Biserica, în interiorul ei se manifestă ca unitară A. Homiakov afirmă că Biserica este o comuniune de credință, nădejde, iubire și o unitate de viață arătată prin rugăciune, Taine și slujbe bisericești. Este unitatea de viață dumnezeiască, ce se dezvăluie în viața fapturilor, e icoană Împărăției cerurilor sau cum spune Petros Vasiliadis “o icoană a Eshatonului”¹⁸, ceva ce nu vine din lumea aceasta. Cu alte cuvinte Biserica este firea cea nouă care subzistă și se arată doar ca mod de existență, e viață trăită ca și comuniune, iar nu ca supraviețuire individuală. Biserica este trup, iar mădulele ei

¹⁵ *Ibidem*, p. 50

¹⁶ Paralelă referitoare la mărturisirea Sfântului Apostol Pavel de la (Ga 2, 20) “*De acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos este cel ce trăiește în mine*”.

¹⁷ Vezi **Arhim. Vasilios Gondikakis**, *op. cit.*, p. 51

¹⁸ **Petros Vasiliadis**, *Eucharist and Witness*, WWC Publications, Geneva 1998 (în limba engleză) p. 54

formează o unitate organică, o unitate de viață, la fel ca și mădulele trupului fizic. Oamenii sunt mădule ale Trupului lui Hristos, iar Capul acestui trup este Însăși Mântuitorul Hristos. Am vorbit despre calitatea unitară a Bisericii și am amintit de oameni ca mădule ale lui Hristos, însă poate ne întrebăm cum devin oamenii astfel de mădule ale Trupului lui Hristos, sau cum intră în unitatea Bisericii? Omul intră în unitatea Bisericii prin Taina Botezului “omul intră în realitatea comuniunii eclesiale prin intermediul marelui și inițiatorului dar al Botezului, și participă la respirația trupului, care este rugăciunea Bisericii...”¹⁹, tot referitor la intrarea omului în unitate -în Biserică- prin Taina Botezului, Părintele Valer Bel afirmă “prin Taina Botezului omul se desparte de trecutul său și se naște la viața cea nouă în Hristos; intră în comuniune cu Dumnezeu și cu semenii ca membru al Bisericii”²⁰.

Modul de existență al Bisericii e un mod diferit de trăire a spațiului și timpului, a lumii și a istoriei. Spațiul Bisericii este imediatul “non-dimensional” al relației și comuniunii personale, unitatea celor vii și a celor adormiți, unitatea sfinților și a păcătoșilor Părintele Serghei Bulgakov accentuează faptul că viața în Biserică este -înainte de toate- o viață misterioasă în Hristos și cu Hristos “*în care sunt împăcate și unite toate, nu numai cele ce sunt pe pământ, ci și cele din ceruri*” (Col 1, 20), o unitate de viață cu întreaga creație, cu întregul neam omenesc, ai cărui capi pe pământ și în cer sunt sfinții.

Ca și Cap al Trupului, Hristos este susținătorul unității Bisericii și Cărmaciul ei, căci “El ne-a unit cu Sine și S-a unit cu noi și S-a făcut prin toate una cu noi, El a adunat pe cele rătăcite și împrăștiate într-o unitate și le-a făcut pe toate o singură Biserică, o singură turmă”²¹ spune Sfântul Grigorie de Nyssa.

Sfânta Biserică este unitară pentru că are pe Hristos lucrător în ea, este trupul Lui extins și e deplin unită cu Capul (Hristos) și deplin unită în ea însăși. Sfântul Apostol Pavel numește Biserica **Trupul lui Hristos** “*pe El L-a dat peste toate Cap al Bisericii care este trupul Său, plinătatea Celui Ce pe toate întru toți le plinește*”(Ef. 1, 22-23), iar noi, oamenii suntem “*trupul lui Hristos și mădulele fiecare în parte*”(I Co 12, 7). Pentru că Biserica este unitară, nu poate să fie dezbinare în trup, iar pentru păstrarea unității “*mădulele ei se îngrijesc deopotrivă unele de altele*”(I Co 12, 25-26). Sfântul Apostol Pavel descrie unitatea Trupului lui Hristos “*că după cum într-un singur trup avem multe mădule, și mădulele nu au toate aceiași lucrare, tot așa și noi cei mulți, un trup suntem în Hristos și fiecare suntem mădule unii altora, având însă daruri felurite, după harul ce ni s-a dat.*”(Rm 12, 4-6) Toți

¹⁹ Ch. Yannaras. *op. cit.* p. 41

²⁰ Pr. Prof. Dr. Valer Bel, *Misiune, parohie, pastorație*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca 2006, p.22

²¹ Apud Pr. Prof. D. Stăniloae, *op. cit.*, p. 266

suntem un tot-unitar în Hristos căci “*este un singur trup și un singur Duh, precum ați fost și chemați într-o singură nădejde, este un Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu și Tatăl tuturor, care este peste toate și în voi toți*”(Ef 4, 4-6). Biserica este unitară pentru că este una în dogme, în Taine, în organizare și-n comuniunea ierarhică.

Un mic aspect care trebuie precizat legat de unitatea Bisericii, este cel legat de pluralul Biserici. În articolul IX din Simbolul Credinței mărturisim că *Biserica este una*, aceasta este o axiomă eclesiologică evidentă și clară pentru fiecare creștin, însă problema apare când se folosește cuvântul *Biserici*. Ce înțelegem prin expresia Biserici? În primul rând, când se vorbește despre Biserică la plural, este pentru a se arăta că există mai multe Biserici locale în sânul Bisericii unice și în al doilea rând pentru a arăta că există diferite confesiuni, care (toate) își arogă titulatura de Biserică, însă după cum nu există mai multe adevăruri, nu există nici mai multe “Biserici”, pentru că una este Biserica adevărată, cea Ortodoxă. Unitatea Bisericii este o comunicare și o extensiune a unității lui Dumnezeu. “*Oare S-a împărțit Hristos?*” întreabă Sfântul Apostol Pavel în fața tendințelor din Corint de a se constitui diferite grupuri (1 Co 1, 13). Hristos este Aceleși, Adevărul nu se împarte, este unul singur, chiar dacă are mai multe aspecte. Dintre diferitele *Biserici* creștine, care prezintă adevărul revelat în diferite feluri, numai una poate fi cea adevărată, căci Dumnezeu-Adevărul este Unul și nu Se poate contrazice pe Sine Însuși. □i anume Biserica cea unică este aceea în care s-a păstrat adevărul revelat neschimbat. “Ortodoxia este cea Biserică unică și adevărată, care păstrează continuitatea vieții bisericești, adică a unității tradiției, celelalte confesiuni creștine, care se pretind și ele adevărata Biserică, nu reprezintă niciuna deplinătatea Bisericii, ci au păstrat ceva din ființa Bisericii numai în măsura în care au rămas fiecare într-un real contact cu profunzimile Bisericii celei una²²”. Biserica a fost dintotdeauna una și unitară și niciodată nu a existat vreo dezbinare în corpul ei, ci a avut loc doar o desprindere de organismul ei a unor elemente străine. Referitor la cele afirmate mai sus Părintele Dumitru Stăniloae aduce câteva lămuriri: “mădularul este egal totului, dar numai în cadrul totului...mădularul nu e mai puțin necesar totului decât totul mădularului, dar se înțelege nu în sensul că fără unul sau mai multe mădulare ar înceta să mai fie un tot, ci în sensul că totul nu poate exista fără mădulare în principiu, aceasta se arată în faptul că nici totul nu există înaintea mădularelor, nici mădularele înaintea totului, ci ambele încep să existe odată, așa cum oul cuprinde în sine - virtual- toată diversitatea sa. Când a luat naștere la Ierusalim prima comunitate, ea a avut

²² **Serghei Bulgakov**, *Ortodoxia*, traducere în limba română de Nicolae Grosu, Ed. Paideia, București 1997, p. 102-103

caracterul totului. Dar îndată ce s-au născut încă 2-3 comunități, ele aveau nevoie de unitatea (de comuniune) totului pe care îl constituiau și totul avea nevoie de ele²³”.

Concluzionând cele spuse până aici putem afirma că Biserica cea una, *unică și unitară* este Biserica cea adevărată, care posedă adevărul fără pată și în toată plenitudinea lui.

Sfânta Euharistie- Taina unității eclesiale

Pentru abordarea acestei teme este necesar, mai întâi, să definim Sfânta Euharistie. Ce este Sfânta Euharistie?

Sfânta Euharistie²⁴, care are loc în cadrul Sfintei Liturghii, este *minunea* prefacerii Sfintelor Daruri de pâine și vin (a materiei Jertfei) în Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos. În ce constă această prefacere sau ce fel de acțiune exprimă? În primul rând prefacerea sau mai bine-zis transpunerea²⁵, nu este una fizică ci este metafizică, pentru că nu se produce prin substituirea cu o materie din domeniul lumii fizice²⁶, așa cum a fost -de exemplu- la Nunta din Cana Galileii când apa s-a transformat în vin, sau la înmulțirea pâinii etc. Minunea euharistică este una metafizică (meta = după, dincolo, trans) și nu înseamnă schimbarea unei esențe materiale într-o altă esență (în sens fizic) ci e vorba de unirea a două lumi, și e inaccesibilă simțurilor noastre corporale, e mai mult obiectul credinței²⁷ de aceea și spunem înainte de Împărtășire “cred Doamne și măturisesc...cred că acesta este Preacurat Trupul Tău și acesta este scump Sângele Tău...”. Credința în prefacerea Sfintelor daruri este comună întregii Biserici încă din primele veacuri, de aceea chiar și în timpul disputelor hristologice nu s-a pus niciodată problema dogmei euharistice.

²³ Vezi **Pr. Prof. Dumitru Stăniloae**, “*Biserica universală și sobornicească*, în revista” ORTODOXIA, nr.2, 1966

²⁴ Etimologic vine din lb. greacă și înseamnă a mulțumi, avem și în lb. română pentru Liturghie termenul “mulțumită”.

²⁵ Părintele Serghei Bulgakov optează pentru termenul *transpunere*, deoarece -zice el- corespunde exact grecescului *metabole* și slavonescului *prolojenie*, **Serghei Bulgakov**, *Dogma euharistică*, traducere în lb. Română de Pr. Paraschiv Angelescu, Ed. Paideia, București 2000, vezi p. 5-7

²⁶ Pentru întărirea credinței au existat în istorie câteva cazuri (Papa Grigorie I descrie unul, în sec. VII), care prin viziuni excepționale au văzut o prefacere a pâinii și a vinului în sens fizic, în carne și sânge, dar aceasta a avut loc pentru încredințarea necredincioșilor și unor astfel de viziuni nu li se poate atribui o însemnătate dogmatică.

²⁷ Din această rugăciune vedem atât unitatea credinței cât și unitatea prin Euharistie, aceste două aspecte/exprimări ale unității de sus nu pot exista una fără alta, și e evident acest fapt chiar și din simplul fapt că nu vedem cu ochii trupești prefacerea, nu o vedem fizic, dar credem și simțim puterea împărtășirii cu Trupul și Sângele Domnului, A. Schmemmann afirmă că Euharistia ca Taină a unității, realizează prin ea însăși unitatea de credință și de iubire, apoi spune că includerea Simbolului de credință în Liturghie confirmă legătura vădită și nedespărțită dintre unitatea credinței și împlinirea Bisericii în Euharistie, vezi **Alexandre Schmemmann**, *Euharistia-Taina Împărăției*, trad. Pr. Boris Rădulescu, Ed. Anastasia, p. 145

Euharistia a fost instituită de Mântuitorul în seara Cinei celei de Taină *“Iisul luând pâine și binecuvântând, a frânt și, dând ucenicilor, a zis: Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu...Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi...”*(Mt 26, 26-28). După cum bine știm în epoca Bisericii primare Sfânta Euharistie se săvârșea în casele creștinilor. Toți se adunau într-o casă, unde participau la săvârșirea Euharistiei și se împărtășeau cu Trupul și Sângele Domnului, din Faptele Apostolilor deducem că adunarea primilor creștini era una prin excelență euharistică, această adunare sau sinaxă este exprimată prin termenul *ekklesia*. Ca să putem înțelege mai bine aceste aspecte cât și unitatea Bisericii trebuie să facem neapărat apel la *primul teolog al unității Bisericii*, și anume Sfântul Apostol Pavel. În epistolele sale întâlnim texte foarte clare despre identificarea Bisericii cu adunarea euharistică, de exemplu în Epistola I către Corinteni, când le spune acestora *“aud că atunci când vă adunați ca Biserică, între voi sunt dezbinări”* (11, 18) din acest verset, luat în context, putem deduce cu ușurință că e vorba de Biserică -adunare euharistică- și nu de o adunare oarecare, căci pentru adunările obișnuite avea fiecare casa lui *“oare nu aveți voi casă ca să mâncați și să beți?”*(I Co 11, 22). În această perioadă casa și Biserica sunt unite de practica Euharistiei, datorită acestui fapt apare și expresia *“Biserica din casă”²⁸*; ori de câte ori se oficia Euharistia într-o casă creștină, Biserica lui Dumnezeu era unită cu acea locuință.

Unitatea Bisericii în Sfânta Euharistie este clar evidențiată în spusele Apostolului Pavel *“Paharul binecuvântării pe care noi îl binecuvântăm nu este oare împărtășirea cu Sângele lui Hristos? Pâinea pe care noi o frângem nu este oare împărtășirea cu Trupul lui Hristos? De vreme ce este o singură pâine, noi, cei mulți, un singur trup suntem, fiindcă toți dintr-o singură pâine ne împărtășim.”* (I Co 10, 15-17), în aceste versete, ce exprimă Taina Euharistiei, ideea dominantă este aceea că *cei mulți* formează *un trup*, e unitatea celor mulți cu acel Unul²⁹, Care Se oferă pe Sine și menține această unitate. Aceiași unitate reiese și de la Mt 26, 26-28 *“Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu...Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu”*, această *luare/primire* a lui Hristos euharistic este exprmată ca o invitația *luați*, care îi introduce *“pe cei mulți”* în unitatea cu Unul, făcută vie și asigurată prin actul de *a mânca și a bea* Trupul și Sângele lui Hristos, din această cauză Christos Yannaras spune că

²⁸ În lb. greacă *kat'oikon ekklesia*, însă această controversată expresie nu face obiectul acestei scurte cercetări despre unitatea Bisericii pentru detalii legate de această problematică vezi **Mitr. Ioannis Zizioulas**, *Euharistie, episcop, Biserică*, traducere de Pr. Dr. Ioan V. Istrati și Geanina Chiriac, Ed. Basilica, București 2009, p. 54-57

²⁹ Cu privire la aceasta **Ioannis Zizioulas** în *op. cit.*, p. 58-59 afirmă *“legătura dumnezeieștii Euharistii, cu conștiința că «cei mulți» sunt uniți cu ea și prin ea «într-un trup», și nu orice trup ci «Trupul lui Hristos», este bine înrădăcinată direct în temeliile istorice ale dumnezeieștii Euharistii și , de asemenea, ale Bisericii. Această relație a «celor mulți» cu « Unul» Care Se oferă pe Sine pentru ei, leagă temeliile istorice ale Euharistiei cu tradiția iudaico-creștină a slujitorului lui Dumnezeu...și merge până la conștiința poporului lui Israel”*.

Biseica, este o Cină, un act ce înseamnă a mânca și a bea³⁰ “*de nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea Sângele Său, nu veți avea viață în voi*” (In 6, 53). Fiul lui Dumnezeu Se dăruiește ca “hrană și băutură” realizând acel trup al comuniunii sau comuniunea agapică în care viața dumnezeiască e întrupată în viața lumii. De la Cina cea de Taină și până acum Hristos-Domnul s-a dat pe Sine ca hrană mântuitoare prin care se săvârșește unirea cu El. Dar pe lângă aceasta El cere ca Euharistia să se facă *întru pomenirea Lui* (Lc 22, 19), aceasta nu e o simplă anamneză (aducere aminte) sau ceva pur simbolic, ci retrăirea vie și maximă a Euharistiei. Părintele D. Stăniloae spune că unirea cu Domnul în Euharistie e o unire deplină tocmai pentru că El nu este lucrător în noi numai prin energia adusă de Duhul Sfânt, ci este lucrător prin Trupul și Sângele Lui, imprimate în trupul și sângele nostru³¹. Acest fapt este unirea noastră cu Hristos până acolo încât noi ne aflăm împreună subiecți cu Hristos prin aceea că trăim și creștem prin Euharistie. Astfel noi trăim stările și simțirile Mântuitorului, încât spunem împreună cu Apostolul Pavel “*de acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine*”(Ga 2, 20).

Euharistia este Taina unității Bisericii, nu numai în virtutea unirii depline în care ne atrage Hristos, ci și datorită unirii noastre cu ceilalți credincioși. Hristos Se prelungește cu trupul Său în toți credincioșii și asigură iubirea deplină între membrii/mădularele Bisericii, încât toți sunt “contrupești”/consângeni nu numai cu Hristos, ci și între ei, și pentru că “fiecare simte și trăiește viața tuturor celorlalți ca viață luminată de mintea aceluiași Hristos, sensibilizată și împuternicită de Duhul aceluiași Hristos³²”. De asemenea și preotul se roagă pentru unitatea credincioșilor în rugăciunea dinainte de împărtășire “iar pe noi pe toți, care ne împărtășim dintr-o pâine și dintr-un potir, să ne unești pe unul cu altul prin împărtășirea aceluiași Duh”. În jurul Trupului și-al Sângelui sunt atât cei vii cât și cei adormiți, atât oamenii cât și îngerii, astfel Sfânta Euharistie este *unificarea a toate*; autorul Didahiei celor 12 Apostoli prezintă printr-o imagine plastică această unificare: “precum această pâine era risipită pe dealuri, iar adunată fiind s-a făcut una, așa se adună și Biserica Ta de la marginile

³⁰ Vezi **Christos Yannaras**, *Abecedar al Credinței*, traducere în limba română de Prof. Dr. Constantin Coman, Ed. Bizantină, București 2007, p. 156 “Mâncarea și băutura este premisa vieții omului, modul de participare la viață. Distrugerea vieții și intrarea morții în lume s-a făcut tot printr-un act de mâncare, mâncarea fructului oprit. Primul om a separat atunci luarea hranei de comuniunea și relația cu Dumnezeu. A luat hrana numai pentru sine...a vrut să realizeze viața nu ca o relație sau comuniune, ci ca o supraviețuire individuală, existență autonomă. La Cina Sfintei Euharistii Biserica realizează o abordare a vieții total contrară celei care a fost a primilor oameni. Ia hrana nu în cadrul revendicării individuale a vieții, ci pentru a realiza viața ca raportare la Dumnezeu și comuniune cu El”.

³¹ Vezi **Pr. Prof. Dumitru Stăniloae**, *op. cit.*, p. 92 “subiectul lui Hristos ca subiect al trupului și al sângelui Său, se face prin Euharistie subiect direct al trupului și sângelui nostru...iar al trupului și al sângelui Său și-a unit lucrările lor cu lucrările și simțirile noastre trupești și sangvine.”

³²*Ibidem*, p. 94

pământului, întru Împărăția Ta” (Didahia sau Învățătura celor 12 Apostoli, cap. IX). Unitatea în Trupul Domnului se realizează prin lucrarea Duhului, Care coboară la epicleză³³ “peste noi și peste aceste daruri ce sunt puse înainte”. Euharistia Bisericii are proporții cosmice, -după cum am mai spus- este unificarea tuturor în toate, mai exact “o **liturghie cosmică**: recapitularea vieții și a lumii în Logosul slavei lui Dumnezeu...Euharistia Bisericii este consimțirea omului la asumarea firii sale de către Hristos, consimțire ce unifică logosul întregii firi create în «DA-ul» ascultării lui Hristos³⁴”. În această liturghie cosmică are loc nu numai o cuvântare sfântă (ierologie) ci -mai presus de toate- o lucrare sfântă (ierurgie) sau o lucrare dumnezeiască (teurgie), de care se bucură și la care participă tot cosmosul, cerul și pământul -în glas doxologic- cântă cântarea întreit-sfântă “Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de mărirea Lui...”.

Așadar Euharistia este o pregustare a Împărăției lui Dumnezeu, ea ne unifică deplin cu Hristos, ne face consângeni cu El și ne menține în unitate și pe noi cei mulți, pe unul cu altul. Euharistia este minune și transpunere/prefacere, este Taină a unității și Trup al lui Hristos, este unificare a tuturor în toate și liturghie cosmică, și de aceea unde este Hristos nu poate să fie dezbinare. Euharistia le unifică pe toate și confirmă adevărul, aceasta l-a făcut pe Sfântul Irineu de Lyon să afirme că “*părerea noastră este în acord cu Euharistia și Euharistia confirmă părerea noastră*”³⁵. Acolo unde este Trupul și Sângele lui Hristos este unitate și unde este unitate este Biserica.

³³ Etimologic provine din limba greacă (*epiklesis*) este invocarea Duhului Sfânt pentru a coborâ peste darurile de pâine și vin și a le preface în Trupul și Sângele Domnului.

³⁴ Vezi **Christos Yannaras**, *Adevărul și Unitatea Bisericii*, p. 44-45

³⁵ **Sfântul Irineu**, *Împotriva ereziilor IV*, 18, 3; PG 7, 1028A apud **Arhim. Vasilios Gondikakis**, *op. cit.*, p. 65

Unitatea Bisericii între schismă și erezie

Biserica s-a considerat, este și va fi una, fiindcă este după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Citându-l pe A. Schmemmann, L. Uspensky spune despre Biserică faptul că ea cunoaște unitatea, și nu cunoaște uniunea³⁶. Adevărul este unul și nu se poate măsura în jumătăți de adevăr. Cu toate că el are mai multe aspecte, este inflexibil și neînduplecat, pentru că nu suportă compromis. Cu alte cuvinte, Biserica ori este una, ori nu mai există ca Biserică, acest lucru îl credem și-l mărturisim în articolul IX din Crez. După cum am mai spus, unitatea este un dar de la Dumnezeu și nu o proprietate a noastră, ea a fost planul cel dintâi al lui Dumnezeu, pecetluită de Mântuitorul prin Scump Sângele Său.

În ceea ce privește unitatea ființială a Bisericii este clar faptul că ea este dată dintru început, însă Biserica nu o posedă, ci este menținută în ea, cum e menținută în sfințenie și adevăr. Unitatea Bisericii este divino-umană și nu poate fi sfâșiată, cu toate că au existat și există separații, unitatea teandrică n-a fost niciodată atinsă, este indisolubilă sau indistructibilă și aceasta pentru că este după modelul unității, sau a tri-unității treimice, în sânul căreia nu există multiplicitate sau dezbinare.

Trebuie să facem distincție între unitatea Bisericii, care nu poate fi atinsă deoarece ține ființial de Biserică, și unitatea creștinilor atât de fărâmițată de schisme, unitate pe care defapt creștinătatea nici nu a avut-o. Apar astfel o serie de termeni și probleme care se cer analizate pentru a se vedea raportul lor cu unitatea Bisericii și în ce măsură afectează această unitate. Acestea probleme ar fi: *schisma*, *erezia* și *unirea Bisericilor*. În ce privește unitatea și schisma, încă din vremea Apostolilor în Biserică au existat tensiuni și dezacorduri doctrinare. Când spunem schismă ne gândim automat la Schisma din 1054 (16 Iulie) dintre Apus și Răsărit. Schisma este o scindare a unei unități, în cazul de față, a creștinătății. Schisma a scindat Apusul de Răsărit, dar nu a atins unitatea ființială a Bisericii. Bineînțeles că Biserica Ortodoxă în frunte cu întreaga creștinătate nu a rămas indiferentă față de problema gravă din sec. XI, cât și față de Reformă, care nu e altceva decât o continuare târzie a mării schisme, începutul procesului de fărâmițare a creștinătății. Efortul depus în această problemă este vizibil în Mișcarea Ecumenică, Ch. Yannaras face câteva remarce demne de luat în seamă cu privire la acest efort ecumenic care are în vizor mai mult unirea (formală) a Bisericilor, decât unitatea Bisericii “unirea Bisericilor pare a fi o preocupare extrem de actuală și reală, un scop

³⁶ Vezi Leonid Uspensky, *op. cit.*, p. 61

care poate fi urmărit și analizat, cu obiectivitate rațională, cu elucidări de tip doctrinar și concesi reciproc... în realitate unirea e o chestiune de care sunt interesate îndeosebi organismele bisericești instituționalizate în perspectiva relațiilor dintre ele”³⁷.

Unitatea Bisericii reprezintă o problemă caracteristică vieții oamenilor în totalitatea ei, ține de calitatea și autenticitatea vieții umane³⁸, de aceea adevărul unității eclesiale nu permite un *polimorfism* de viziuni și definiții ale Bisericii, căci ceea ce e o taină și ține în mod ființial de Biserică nu poate fi exprimat și circumscris în niște simple hârtii ale ședințelor ecumeniste.

O altă noțiune care se cere explicată este erezia³⁹ (din limba greacă, în sens propriu înseamnă *alegere*). Ne întrebăm mai întâi cum afectează erezia unitatea Bisericii? și este erezia o anulare (anereză) a unității? În primul rând să nu uităm că păcatul și eșecul nu sunt excluse din Biserică, dar și mai important este că acestea nu periclitează adevărul, ci adevărul Bisericii asumă păcatul și-l transfigurează în unitate și comuniune de viață căci păcatul numai atunci subminează adevărul când emite pretenția de-al substitui, acest lucru îl face erezia, care substituie adevărul însuși cu o absolutizare a unei părți a acestuia, a unui aspect dus, împins până la exagerare. Cât privește întrebarea a doua, afirmăm că erezia nu este și nici nu poate fi o anulare a unității eclesiale, care nu se pierde și nu se divide; erezia scoate pe eretic din unitatea Bisericii, dar acesta o poate redobândi prin renunțare la părerea/învățătura eretică.

În epoca noastră există o aspirație spre unitate a creștinătății, dar în ce privește Biserica Ortodoxă, ea e una și adevărată, nu aspiră la unitate, pentru că deja ea menține unitatea, pentru că o are după modelul treimic. Unitatea Bisericii e strâns legată și de Sfânta Tradiție, acest lucru l-a făcut pe Părintele G. Florovsky, într-o adunare ecumenică numită *Credință și Constituție* (1952) să pună problema “ecumenismului în timp” și a importanței acestuia, care nu e altceva decât unitatea și unanimitatea cu Sfinții Părinți, și putem începe de

³⁷ **Christos Yannaras**, *Adevărul și Unitatea Bisericii*, p. 13

³⁸ *Ibidem*, p. 14-17 “Unitatea Bisericii îl privește pe om în modul lui de existență, în ceea ce este el «după fire» și «după adevăr», nu după împărțire sau schimbare. Nu urmărește scopuri utilitare și, prin urmare, nu poate fi înțeleasă sau afirmată prin mijloace raționale pe care le aplicăm în vederea îmbunătățirii sau schimbării instituțiilor sociale sau a formelor de organizare a vieții umane. Adevărul unității eclesiale e un adevăr existențial care trimite la autenticitatea existenței umane. Ceea ce separă varietatea de Biserici și confesiuni creștine este modul diferit de în care fiecare s-a îndepărtat de adevărul existențial al unității bisericești. Mulțimea de Biserici și confesiuni reprezintă, o negare instituționalizată sau chiar o ignorare a adevărului existențial al unității eclesiale, cât și o înstrăinare de însăși viața oamenilor...”

³⁹ **Ch. Yannaras** în *op. cit.* vede toate aceste diviziuni reduse la o singură formă de separație fundamentală: între Biserică și erezie. În erezie, “omul nu acceptă darul unității răspunzând prin păcat și eșec la iubirea pe care i-o oferă Dumnezeu, refuză să-și integreze existența individuală în trupul comuniunii lui Hristos, în trupul Bisericii. Dimpotrivă, depune eforturi ca prin potențialitățile lui individuale să construiască poduri peste prăpastia care desparte viața lui de viața lui Dumnezeu. De aceea erezia are întotdeauna trăsăturile unei religiozități antropocentrice, e un fragment religios al vieții omului, e un efort de acoperire a necesităților religioase ale individului” p. 53-54

la îndemnul Sfântului Ignatie către Policarp al Smirnei, acela de *a purta grijă de unitate, căci nu e nimic mai bun ca aceasta*, și pentru a rămâne în Biserică e necesar să rămânem în adevăr.

Creștinătatea este *un năvod* ce cuprinde în ea mulți pești (diferiți), dar Corabia lui Hristos, care este Biserica trebuie să tragă acest năvod în ea, în unitatea pe care a primit-o ca dar prin Întruparea Cuvântului și a pecetluit-o prin Duhul cel Sfânt și să desființeze în unitate lucrarea de divizare a Turnului Babel din lumea creștină, pe care satana o cerne ca pe grâu, dar asemenea lui Simon Petru, și Biserica (Ortodoxă) are rolul de a întări, uni⁴⁰ pe *surorile ei*.

Concluzii

Unitatea este o însușire ființială a Bisericii, și este un dar de la Dumnezeu, primit prin Întruparea Mântuitorului și pecetluit prin Cincizecime de Duhul Sfânt. Dumnezeu realizează unitatea intimă a tuturor în Hristos, prin “înomenirea” Lui. În Persoana Sa, Mântuitorul unește firea dumnezeiască și cea umană, lăsând unitatea ca mod de existență pentru acestea.

Prin unitate, Biserica este Trup al lui Hristos, este o asemănare a Preasfintei Treimi, în care multiplul devine unul.

Unitatea este calitatea Bisericii de a fi *unică și unitară*. Unică pentru că reprezintă unitatea de viață a Sfintei Treimi, unitate ce face ca Biserica să fie unită “după cum” sunt unite Persoanele Sfintei Treimi. Biserica este unitară în viața ei interioară, ea arată viața de comuniune a credincioșilor în același Trup tainic al lui Hristos. Biserica este Trupul lui Hristos, pentru că Hristos este lucrător în ea și este Capul ei. Biserica mai este unitară pentru că este una în dogme și în Taine.

Sfânta Euharistie este taină a unității bisericești, prin intermediul ei suntem uniți cu Hristos și devenim consângeni/contrupești cu El, dar suntem uniți și noi unul cu celălalt.

Euharistia Bisericii este unificarea tuturor în toate și are proporții cosmice, e o litughie cosmică și deasemenea o pregustare a Împărăției lui Dumnezeu.

Unitatea ființială a Bisericii a fost dată dintru început, este planul cel dintâi al lui Dumnezeu. Intrarea în unitatea eclesială se face prin Botez, și se menține prin toate celelalte Taine, dar în special prin Euharistie. Unitatea Bisericii este divino-umană, teandrică și n-a fost niciodată atinsă, este indisolubilă sau indistructibilă și aceasta pentru că este după modelul unității, sau a tri-unității treimice, în sânul căreia nu dezbinare.

⁴⁰ În sens de comuniune euharistică, unitate de credință și redobândirea unității eclesiale

Schisma distruge unitatea creștinătății dar nu afectează unitatea ființială/ontologică a Bisericii, după cum nici erezia nu este o anulare a unității, ci doar o separare față de aceasta, ruperea de comuniunea eclesială.

Bibliografie:

1. **Biblia sau Sfânta Scriptură**, Ed. IBMBOR, București, 2005
2. **Dumitru Stăniloae**, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, vol.2, Ed. EIMBOR, București, 2003
3. **Dumitru Stăniloae**, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, vol.3, Ed. EIMBOR, București, 2003
4. **Ioan C. Tesu**, *Omul Taină Teologică*, Ed. Christiana, București, 2002
5. **Christos Yannaras**, *Adevărul și Unitatea Bisericii*, traducere din lb. greacă de Ierom. Ignatie Trif și Ionuț D. Uliniuc, Ed. Sofia, București, 2009
6. **Pr. Boris Bobrinsky**, *Taina Bisericii*, Ed. Reîntregirea, Alba-Iulia 2004
7. **Leonid Uspensky**, *Spre unitate?*, traducere Vasile Manea, Ed. Patmos, Cluj-Napoca 2005
8. **Alexis Homiakov**, *Biserica este una*, Ed. Patmos, Cluj-Napoca 2008
9. **Vasilios Gondikakis**, *Intrarea în Împărăție*, traducere Pr. Ioan Ică și Protos. Paisie, Ed. Diesis, Sibiu 2007
10. **Petros Vasiliadis**, *Eucharist and Witness*, WWC Publications, Geneva, 1998 (în limba engleză)
11. **Valer Bel**, *Misiune, parohie, pastorație*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca 2006
12. **Serghei Bulgakov**, *Ortodoxia*, traducere în limba română de Nicolae Grosu, Ed. Paideia, București 1997
13. **Serghei Bulgakov**, *Dogma euharistică*, traducere în lb. Română de Pr. Paraschiv Angelescu, Ed. Paideia, București 2000
14. **Alexandre Schmemmann**, *Euharistia-Taina Împărăției*, trad. Pr. Boris Rădulescu, Ed. Anastasia, 2001
15. **Ioannis Zizioulas**, *Euharistie, episcop, Biserică*, traducere de Pr. Dr. Ioan V. Istrati și Geanina Chiriac, Ed. Basilica, București 2009

16. **Christos Yannaras**, *Abecedar al Credinței*, traducere în limba română de Prof. Dr. Constantin Coman, Ed. Bizantină, București 2007
17. **Isidor Todoran**, *Simbolul credinței, o sinteză dogmatică*, Ed. Renașterea, Cluj Napoca, 2008
18. **Mircea Basarab**, *Biserica în dialog*, Ed. Limes, Cluj Napoca, 2009
19. **Nikolai Afanasiev**, *Biserica Duhului Sfânt*, vol.1, trad. De Elena Derevici, Ed. Patmos, Cluj Napoca 2008
20. **Ioan G. Coman**, „*În Cuvântul trup S-a făcut*”, Ed. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1993
21. **Ioan Zăgrean, Isidor Todoran**, *Dogmatica ortodoxă*, Ed. Renașterea, Cluj Napoca, 2007
22. **Ioan(Irineu) Mihălcescu**, *Dogmatica iubirii*, Ed. România creștină, București 1998

Articole și Studii

Dumitru Stăniloae, “*Biserica universală și sobornicească*, în revista ORTODOXIA, nr.2, 1966

CUPRINS

Preliminarii	2
Întruparea Mântuitorului- Darul Unității	3
Unitatea Bisericii	5
Sfânta Euharistie- Taina unității eclesiale	11
Unitatea Bisericii între schismă și erezie	15
Concluzii	17
Bibliografie:	18
CUPRINS	19